

KPI-brief

เกาะสนามงานสัมมนา

การพัฒนานวัตกรรมเพื่อยกระดับ

คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI)
ของประเทศไทย

กรณีศึกษา **ประเทศอินโดนีเซีย**

CPI หรือ Corruption Perceptions Index เป็นดัชนีที่อ้างอิงถึงคะแนนของประเทศต่าง ๆ ดัชนี CPI นี้จัดทำขึ้นเพื่อให้ทราบถึงระดับการทุจริตของรัฐบาลในประเทศนั้น ๆ คะแนน CPI อยู่ระหว่าง 0-100 หากประเทศใดมีคะแนนเป็น 0 แสดงว่าประเทศนั้นมีการคอร์รัปชันในระดับสูง เมื่อประเทศใดมีคะแนนสูงขึ้น แสดงว่า ประเทศนั้นมีระดับการคอร์รัปชันที่ต่ำกว่า

ก่อนที่เปรียบเทียบคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของอินโดนีเซีย และประเทศไทย สิ่งสำคัญคือ ต้องเปรียบเทียบนโยบายของแต่ละประเทศจากทั้งสองประเทศหาบริบทร่วมระหว่างอินโดนีเซีย และไทย ซึ่งพบว่า อินโดนีเซีย และไทย มีความไม่แตกต่างกันมากนัก โดยในบริบทของไทย และอินโดนีเซียในเรื่องเศรษฐกิจ พบว่า GDP ของประเทศไทยในปี 2564 คือ 505.98 พันล้านเหรียญสหรัฐ จากประชากร 70 ล้านคน คิดเป็น 7,233 USD ต่อคน และอินโดนีเซีย มี GDP อยู่ที่ 1.186 พันล้านเหรียญสหรัฐ จากประชากร 276.4 ล้านคน คิดเป็น 4,291 USD ต่อคน ทำให้เห็นว่าทั้งไทย และอินโดนีเซียมีความใกล้เคียงกันในด้านเศรษฐกิจที่มีรายได้เฉลี่ยต่อคน และมีความใกล้เคียงกันมากที่สุดในอาเซียน

03
2566

เมื่อเทียบคะแนน CPI ประเด็นที่น่าสนใจคือ คะแนนของ อินโดนีเซียมีพัฒนาการสูงสุดตั้งแต่มีการประเมินคะแนน CPI เกิดขึ้น ในสมัยประธานาธิบดี ซูซีโล บัมบัง ยูโดโยโน (Susilo Bambang Yudhoyono's) ซึ่งได้รับ คะแนนเพิ่ม 14 คะแนน เนื่องจากการบริหารของ ประธานาธิบดี ซูซีโล บัมบัง ยูโดโยโน ที่มีนโยบายอย่างจริงจัง ในการปราบปรามการทุจริตทุกภาคส่วน ทำให้เกิดความหวาดกลัว ต่อการทำทุจริตคอร์รัปชัน อย่างไรก็ตามในปี 2562 ดัชนี CPI กลับลดลง 3 คะแนน ภายหลังจากการแก้ไขกฎหมายของอินโดนีเซียเกี่ยวกับอำนาจ ของคณะกรรมการปราบปรามการทุจริตของอินโดนีเซีย หรือ Komisi Pemberantasan Korupsi (KPK) การแก้ไขกฎหมายครั้งนี้ทำให้ KPK สูญเสียหน้าที่ในการดำเนินคดี และดักฟังผู้ต้องสงสัย จึงทำให้ KPK มีประสิทธิภาพที่ลดลง และไม่สามารถจัดการปัญหาได้ดีเท่าก่อนการแก้ไข กฎหมาย

... จากที่กล่าวมาอินโดนีเซียสามารถเรียนรู้ จากบทเรียนการปรับแก้กฎหมายครั้งนี้ ทำให้เห็นว่ากฎหมายเป็นกลไกการป้องกันการเกิดการคอร์รัปชันได้ดีที่สุด การลดบทบาทของ KPK ส่งผลทำให้ KPK มีประสิทธิภาพลดลง ทำให้เกิดการลดคะแนน ดัชนี CPI ได้ ดังนั้น หากจะจัดการปัญหาได้ตรงจุดต้องแก้ไขกฎหมายเพิ่มอำนาจจัดการ ให้ KPK อันเป็นกลไกหลักในการแก้ปัญหาคอร์รัปชัน

ประธานาธิบดี ซูซีโล บัมบัง ยูโดโยโน

บทบาท Komisi Pemberantasan Korupsi (KPK) ในการจัดการปัญหาการคอร์รัปชัน

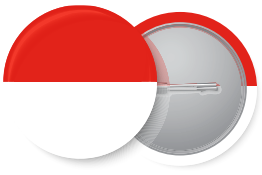

GIRI SUPRAPDIONO
Senior Policy Expert Specialist for
Indonesian National Police

องค์กรสำคัญในการจัดการปัญหาการคอร์รัปชันของประเทศ อินโดนีเซีย คือ komisi Pemberantasan Korupsi หรือ KPK ก่อตั้งขึ้น เพื่อดำเนินการป้องกัน ปราบปรามการทุจริต และ เพื่อลดจำนวนการทุจริตภายในประเทศ คณะกรรมการชุดนี้สังกัด ฝ่ายบริหาร (Executive Branch) โดยมีบทบาทเป็นกลไกหลัก ในการยุติปัญหาการทุจริตภายในประเทศ

แม้ว่า KPK จะเป็นองค์กรอิสระที่ปราศจากการแทรกแซงทาง อำนาจจากรัฐ แต่การทำงานของ KPK ยังคงต้องอาศัยความร่วมมือ จากองค์กรอื่น ๆ ในภาครัฐ เพื่อปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่นและมี ประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม KPK ไม่ได้มีวิธีการนี้วิธีการเดียว ในการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในอินโดนีเซีย ดังนั้น KPK จึงต้องมีการใช้นวัตกรรมเป็นกลยุทธ์เพื่อลดจำนวนการทุจริตใน ประเทศ โดยเน้นการพัฒนาวัตกรรมการให้สอดคล้องกับกฎหมาย บริบท และการมีส่วนร่วมของประชาชนภายในประเทศอินโดนีเซีย เพื่อทำให้กลยุทธ์แข็งแกร่งขึ้น มีทั้งหมด 3 ประการ ได้แก่

1

การบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งสามารถสร้างผลกระทบที่แตกต่างกันตามบริบทเหตุการณ์ การทุจริตที่เกิดขึ้น ตั้งแต่คดีระดับเล็กไปจนถึงคดีระดับใหญ่

2

การใช้มาตรการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชัน โดยเน้นไปที่การการปรับปรุง ให้มีการทำงานเชิงระบบให้มีประสิทธิภาพ

3

การพัฒนาการศึกษา เพื่อปลูกฝังความคิดให้เกิดจิตสำนึกต่อส่วนรวม รวมถึง การประชาสัมพันธ์ โดยเน้นการให้ข้อมูลต่อสาธารณะให้เกิดความกลัวต่อการทำ ทุจริต

แม้ว่า KPK จะมีการใช้นวัตกรรมเป็นกลยุทธ์ ทั้ง 3 ประการ ที่กล่าวมา แต่ KPK ยังคงประสบปัญหา การต่อต้านคอร์รัปชันที่ล้มเหลว เพราะปัญหาบางประการ อาทิ ขาดเจตจำนงทางการเมืองที่คำนึงถึงประชาชน ขาดทรัพยากรในการจัดการคอร์รัปชัน ขาดความเป็นอิสระ กฎหมายที่ไม่ตอบโจทย์ ฯลฯ

โดยสรุปจากทั้งหมดที่กล่าวมา ปัญหาการต่อต้านคอร์รัปชันที่ล้มเหลวของ KPK แบ่งเป็น 4 ปัจจัย ได้แก่

1

ความไม่สอดคล้องกัน ระหว่างค่าตอบแทน กับภาระงาน ทำให้เกิดการคอร์รัปชัน

2

ความสมบูรณ์ของ กฎหมาย ที่ครอบคลุมใน การจัดการปัญหา คอร์รัปชัน ทั้งการป้องกัน บทลงโทษ และระบบกลไก ในการแยกอำนาจองค์กร อิสระ

3

ระบบการกำกับดูแล ภายในที่อ่อนแอ

4

ระบบบริหารราชการที่มี แนวโน้มที่จะเกิดการ ทุจริต

ดังนั้นเมื่อมีปัญหาที่เกิดขึ้น KPK จึงต้อง คิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เมื่อเผชิญกับการทุจริต KPK แบ่งแต่ละกรณีตามอาชีพและตำแหน่ง เช่น ภาคเอกชน กรรมการ และผู้บริหารอื่น ๆ แล้วแต่กรณี ที่เกิด ในขณะเดียวกัน KPK ให้ความสำคัญที่สุดกับ กลุ่มอาชีพผู้มุ่งเน้นการพิจารณาคดีทุจริต และความ ซื่อสัตย์ในการบังคับใช้กฎหมาย เช่น ผู้พิพากษา ผู้ว่าการ ที่ปรึกษาฝ่ายจำเลย อัยการ ตำรวจ และ เภกอัครราชทูต เป็นต้น

อย่างไรก็ตามการที่จะดำเนินนโยบายป้องกัน และปราบปรามการทุจริตของ KPK ให้เป็นไปได้อย่าง เป็นรูปธรรม จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจาก

ภาคประชาสังคม ในประเทศอินโดนีเซีย

ในขณะเดียวกันการสร้างการมีส่วนร่วมผ่าน นวัตกรรมใหม่ ๆ อินโดนีเซียได้เล็งเห็นถึงประเด็น ดังกล่าวจึงนำเอานวัตกรรมมาศึกษาประยุกต์ใช้ อย่าง “โครงการประชาธิปไตยหลากหลาย V-Dem. net” ก็เป็นหนึ่งในนวัตกรรมที่น่าสนใจ อันนำมาใช้ ในการมองปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันภายในประเทศ หากนำมาประยุกต์ใช้นั้นทำให้อินโดนีเซียมองเข้าไปถึง ปัญหาเพื่อแก้ปัญหาได้ตรงจุดที่มีผลกับคะแนน CPI และ ที่สำคัญ คือ การเพิ่มประสิทธิภาพ KPK อีกด้วย

การสร้างการมีส่วนร่วมผ่านนวัตกรรม

โครงการประชาธิปไตยหลากหลาย V-Dem.net

โครงการประชาธิปไตยหลากหลาย Varieties of Democracy (V-Dem) หรือ V-Dem.net เป็นเครือข่ายวิชาการระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้คนต้องการแหล่งข้อมูลที่โปร่งใส เป็นแนวทางใหม่ในการสร้างแนวคิด และการวัดความเป็นประชาธิปไตย ประชาธิปไตยเกิดจากปรากฏการณ์ต่างๆ มากมาย เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจ ความไม่เท่าเทียมกันของกลุ่ม เป็นต้น เช่นเดียวกับประเด็นอื่น ๆ การทุจริตคอร์รัปชัน เป็นประเด็นหนึ่งที่ต้องวิเคราะห์ ซึ่ง CPI ได้อ้างอิงแหล่งข้อมูลของ V-Dem ในหลายภาคส่วน มาประกอบเพื่อประเมินคะแนน CPI จึงเรียกได้ว่า V-Dem.net เป็นอีกหนึ่งในแหล่งข้อมูลสำคัญที่ใช้ประเมินคะแนน CPI ของประเทศที่ถูกประเมิน โดยค่าที่ CPI ได้นำไปอ้างอิง ประกอบไปด้วย 1.ดัชนีการทุจริตภาครัฐ 2.ดัชนีการทุจริตของผู้บริหาร 3.ตัวบ่งชี้การทุจริตทางกฎหมาย และ 4.ตัวบ่งชี้การทุจริตในกระบวนการยุติธรรมในประเทศ โดยตัวอย่างการคำนวณดัชนีการทุจริตในภาครัฐของ V-Dem เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่พิสูจน์ว่าพนักงานภาครัฐให้ความช่วยเหลือ เพื่อแลกกับสินบนเงินใต้โต๊ะ หรือสิ่งจูงใจอื่น ๆ จากข้อมูลคะแนนดัชนีการทุจริตในภาครัฐของ V-Dem มีตั้งแต่ 0-1 คะแนน โดย 0 คือไม่มีการทุจริตเกิดขึ้น เพราะสามารถหาข้อพิสูจน์ได้ และ 1 คะแนน แปลว่า มีค่าการทุจริตในภาครัฐมากที่สุด สามารถสรุปได้ว่า คะแนนตั้งแต่ 0.25-1 คือ มีการทุจริตในภาครัฐ นั่นเอง

โดยสรุปแล้ว นวัตกรรม V-Dems สามารถให้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากมายสำหรับนักวิจัย นอกจากนี้ยังสามารถจัดหาเครื่องมือต่าง ๆ สำหรับการแสดงให้เห็นปัญหาที่ตรงจุด และตรงไปที่ปัญหาที่เกิดขึ้น ตัวแปรนี้มีความสำคัญในการคำนวณคะแนน หรือดัชนีของ CPI

จากทั้งหมดที่กล่าวมา ประเทศไทยสามารถนำเอาบทเรียน และนวัตกรรมของ KPK ที่แสดงให้เห็นถึงการแก้ไขกฎหมายที่มีผลต่อการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันของประเทศอินโดนีเซีย อีกทั้งนวัตกรรมอย่าง V-Dem แสดงให้เห็นถึง ปัญหาที่ตรงจุด และสามารถนำข้อมูลที่ได้มาเป็นอีกหนึ่งแหล่งข้อมูลในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน โดยหากประเทศไทยได้นำวิธีการแก้ปัญหานี้มาบูรณาการต่อยอด เพื่อสร้างเครื่องมือหรือนวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทภายในประเทศ ไม่เพียงแต่จะเพิ่มคะแนน CPI แต่ยังเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุอย่างปัญหาการคอร์รัปชัน ดังนั้นหากวิธีการดังกล่าวได้ถูกนำมาต่อยอด และศึกษาต่ออาจเป็นอีกหนึ่งในทางออกในการแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ตอบโจทย์ต่อไปในอนาคต

วันเวลา : วันพุธ ที่ 21 กันยายน 2565 เวลา 09.00-13.00 น.

สถานที่ : ช่องทางออนไลน์ผ่านโปรแกรม zoom meeting และผ่าน Facebook live สถาบันพระปกเกล้า

จัดโดย : สำนักนวัตกรรมเพื่อประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

วิทยากร : 1. Mr. Giri Supradiono Senior Policy Expert Specialist for Indonesian National Police
2. Mr. Allen Hicken Project Manager Parties and Party System Varieties of Democracy

ผู้สรุป : Ms. Putri Citra Pratama Universitas Islam Indonesia

ผู้แปล : นาย เรวัต สวมมือภาพ

CONTACT US

KPI-brief

ติดตามสัมมนาย้อนหลัง

LINE Official
สำนักส่งเสริมวิชาการสุกรม